

บทความวิชาการ

ถอดรหัสธรรมจากคัมภีร์เลขยันต์ไทย

Deciphering the Dharma from Thai Yantra Scripture

นายวุฒินันท์ ปองป้อม

Mr. Wutthinun Pongpom

พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Doctor of Philosophy (Buddhist Studies), Mahachulalongkornrajavidyalaya University

E-mail Pongwin99@gmail.com

Received: October 13, 2021 Revised: November 30, 2021

Accepted: December 19, 2021

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ให้ทราบถึงคุณค่าของการศึกษาคัมภีร์เลขยันต์ไทยที่ได้รับอิทธิพลความเชื่อทางพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจเพราะจากการศึกษาพบว่าตำราเลขยันต์ในประเทศไทยนั้น มักจะมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมต่าง ๆ แอบแฝงอยู่ในตัวยันต์จำนวนมาก ได้แก่ ชั้น 5 ไตรลักษณ์ ไตรสรณคัมภ์ บารมี หลักเบญจศีล เบญจธรรม ทิศ 6 กุศลกรรมบถ 10 อริยสัจ 4 มรรค 8 เพื่อยกระดับให้ผู้ที่ศึกษาและมีความเชื่อในศาสตร์เหล่านี้ ได้ทราบถึงคุณค่าของคัมภีร์เลขยันต์ไทยที่นอกจากจะเป็นคัมภีร์แนวเวทย์มนต์คาถาต่างๆแล้วยังแฝงไปด้วยคุณค่าด้านสาระของหลักธรรมต่าง ๆ นี้อีกด้วย และเพื่อเป็นมาตรฐานในการศึกษาธรรมะที่ลึกซึ้งในลำดับต่อไป

คำสำคัญ: ถอดรหัสธรรม คัมภีร์เลขยันต์ไทย

Abstract

In this article, an attempt was purposely made to study and to realize the value of Thai Yantra scriptural studies which heavily derived from the belief of Buddhist faith in which it is of a researcher's great concern. From the study, it was obviously found that in Thailand most of the Yantra scriptures possess the inherent essences on Buddhist various teachings where the process to obtain them needs the decoding of the Yantra's alphabets. Once decoded, the exact meanings of various teachings would be considerably found wherein the principles of Dhamma, Five aggregates of existence, Three common characteristics, Triple Gems, perfection, Five precepts, the five ennobling virtues, Six directions, Ten kinds of wholesome act, Four noble truths and Eightfold path, for instance, are mentioned in order that those who are highly interested in the black magic on the Yantra scripture can get themselves morally and ethically developed respectively.

Keywords: Decoding, Thai Yantra scripture

บทนำ

คำว่า “ยันต์” มีความหมายตาม พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 นิยามคำยันต์ ว่า ตารางหรือลายเส้นเป็นตัวเลข อักษรหรือรูปภาพที่เขียน สัก หรือแกะสลักลงบนแผ่นผ้า ผิวหนังไม้ โลหะ เป็นต้น ถือว่าเป็นของขลัง เช่น ยันต์ตรีนิสิงเห ยันต์พระเจ้า 5 พระองค์(รัตนกาล ศรีอำไพ, ราชบัณฑิตยสภา, [ออนไลน์],[27 สิงหาคม 2563]) เรียกเส้นหรือผ้าเป็นต้นที่มีลวดลายเช่นนั้นว่า เส้นยันต์ ผ้ายันต์ เรียกกิจการที่ทำเช่นนั้นว่า ลงเลข ลงยันต์ อาจารย์เทพย์ สาริกบุตร ผู้เขียนหนังสือเกี่ยวกับเลขยันต์ไทย ได้ให้ความหมายของยันต์ไว้ดังนี้ คือ ในคัมภีร์พระเวทฉบับ จัตตุลบรรพ ว่า ยันต์นี้เพี้ยนมาจากคำว่า ยัญญู ซึ่งเป็นภาษาบาลีแปลว่า สิ่งที่มีนุษย์ฟัง เส้นสรวงบูชาหามีความสุขความเจริญ แต่มาใช้ในภาษาไทยเราเปลี่ยนเขียนเป็น ยันต์ไปหมายถึงรอยเส้นที่ขีดขวางไปมาสำหรับลงคาถา นอกจากนี้ยังมีกล่าวไว้ อีกว่า เส้นยันต์นั้นเปรียบเสมือนสายรกของพระพุทธเจ้า ส่วนอักษรที่ลงไว้ใน ยันต์เปรียบด้วยแต่ละอักษรคือพระพุทธเจ้าองค์หนึ่ง(เทพย์ สาริกบุตร, 2501 : 1) แสดงถึงทัศนคติที่คนโบราณมีต่อยันต์และอักษรว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ไม่สามารถลบหลู่เหยียบย่ำได้ ถ้าหากกล่าวถึงคัมภีร์เลขยันต์ที่ได้รับอิทธิพลจากหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนานั้นได้ปรากฏว่า พระคณาจารย์โบราณผู้แต่งคัมภีร์เลขยันต์นั้นท่านได้วางระบบการศึกษา

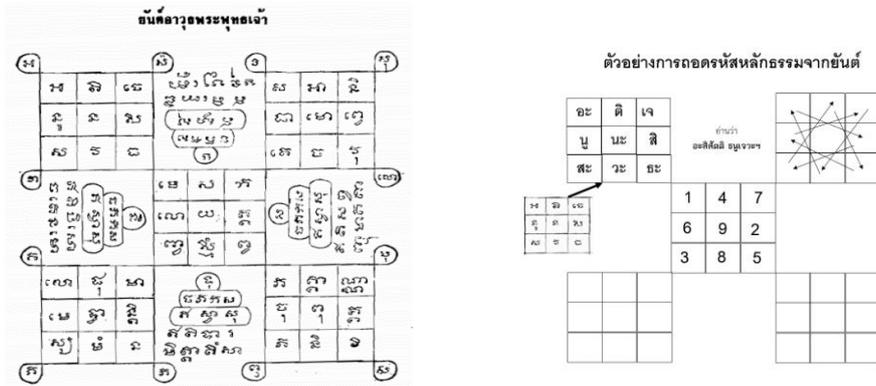
เลขยันต์ต่างๆ ว่าผู้เรียนจะต้องเรียนคัมภีร์ปถมังเสียก่อน (วุฒินันท์ ป้องป้อม, 2561 : 25) ซึ่งบทแรกในคัมภีร์ปถมังได้บรรยายวัตถุประสงค์สูงสุดของผู้เรียนคัมภีร์ไว้ดังนี้ (นายพรหม ขมาลา, คัมภีร์ปถมังว่าด้วยวิธีทำปถมัง, กระจดาษฝรั่ง, หอสมุดแห่งชาติ, เลขที่ 459 หมู่ที่ 1, หน้า 2) “สิทธิการิยะพระมหาเถรผู้เฒ่าท่านประสิทธิ์ให้แก่สมณชีพรามณ์ ท้าวพระยามหากษัตริย์ และชายหญิงทั้งหลาย อันเกิดมาภายหลังให้รู้จักคัมภีร์พระปถมังเป็นต้นดั่งนี้ก่อน และยากนักที่บุคคลจะได้รู้โดยยาก ตั้งแต่พินิจขึ้นไปจนถึงนิพพานเป็นที่สุด ถ้าผู้ใดเรียนแล้ว อาจป้องกันบรรเทาเสียซึ่งอันตรายในน้ำและบนบกได้ และได้ชื่อว่าบุคคลผู้นั้นไม่เสียที่ได้เกิดมาพบพระพุทธศาสนา ถ้าผู้ใดมิได้เรียน ท่านว่าผู้นั้นเกิดมาเสียที่ได้พบพระพุทธศาสนา”

การที่พระคณาจารย์ตั้งใจแต่งตำราเลขยันต์เล่มนี้เพื่อเป็นตำราในการฝึกเขียนลบกี้เพื่อฝึกอบรมจิตให้ก้าวหน้าโดยใช้กุศโลบายผ่านรูปเส้นสายเรขาคณิต (วุฒินันท์ ป้องป้อม, 2561 : 27) อันได้แก่รูป เส้นตรง วงกลม ครึ่งวงกลม สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม เส้นโค้ง อุณาโลม ขีดเขียนจากเส้นสายพื้นฐานและพัฒนาเป็นรูปหรือยันต์ที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้นจนไปถึงเป็นภาพเขียนประดับด้วยยันต์อาทิเช่น รูปพระพุทธรูปปางสมมติ พระพุทธรูปปางถวายเนตร และรูปสุดท้ายจะเป็นรูปวงกลมสามวงที่เรียกว่าศูนย์นิพพาน ดังนั้นผู้เขียนจึงมองว่าจุดเริ่มต้นที่พระคณาจารย์ตั้งใจนำความรู้ด้านเลขยันต์ซึ่งมีพื้นฐานจากความรู้ในยุคโบราณที่มีมาก่อนที่จะมีศาสนาใดๆ เกิดขึ้นนั้นคงต้องมองเห็นประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งเป็นแน่จึงเกิดความรู้แบบผสมผสานอย่างนี้ให้พบเห็นจนถึงปัจจุบัน เหตุใดท่านจึงต้องฝากหัตถกรรมผ่านเส้นสายลายยันต์ และธรรมต่างๆ ที่ท่านฝากไว้เส้นสายลายยันต์มีหลักธรรมใดบ้างและทำไมจึงต้องเป็นหลักธรรมเหล่านี้

2. การถอดหลักธรรมจากคัมภีร์เลขยันต์ไทย

คัมภีร์เลขยันต์ที่พบในสยามประเทศพบว่าถูกรจนามาจากอิทธิพลความเชื่อในหลายด้าน ได้แก่ความเชื่อของพราหมณ์ ความเชื่อแบบวิญญูณนิยม(ผี) และความเชื่อแบบพระพุทธศาสนาซึ่งสันนิษฐานว่าได้รับอิทธิพลพระพุทธานิกายมันตรายานหรือวัชรยาน เป็นนิกายที่รับเอาพิธีกรรมและอรรถรพเวทของพราหมณ์อุปนิษิตเข้ามาปรับใช้เพื่อเป็นกุศโลบายในการดำรงค้อยู่ในพระสัทธรรมในยุคที่พระพุทธศาสนานิกายอื่นๆ เสื่อมถอยไปตามยุคสมัย ได้แพร่หลายข้ามสมุทรเข้ามาในเกาะลังกา เมื่อปลายพุทธศตวรรษที่ 3 แล้วแพร่เข้ามาในอาณาจักรขอมโบราณ และประเทศไทย (เสถียร โพธิ์นันทะ. กระแสมนตรยานในนิกายเถร [18 กันยายน 2561].) ลักษณะคัมภีร์เลขยันต์ที่ได้รับอิทธิพลพระพุทธศาสนา อักขระที่นำมาประกอบการลงยันต์ เป็นอักขระที่ตัดมาจากคาถาในพระไตรปิฎก พุทธภาสิต พระสูตร ธรรมบทต่างๆ หรือธรรมบทนอกนิบาต หรือแต่งพระคาถาจากเรื่องราวในพระสูตร เช่น ยันต์ตะกรุดอาวุธ พระพุทธเจ้า (เทพย์ สาริกบุตร, 2501 : 63)

คาถาที่ใช้ลงตะกรุดคู่ชีวิตสายวัดชะมัง จังหวัดพิจิตร จะลงด้วยคาถาพระพุทธเจ้าห้ามหาอิทธิฤทธิ์ อธิษฐานจะ ภัคคะภักคา วิจุนานิ โลมังเมนะผุดสันติ แปลว่า หอกดาบธนูหน้าไม้ สัพพะอันตรายทั้งหลายทั้งปวงอย่าได้ทำลายแม่แต่เส้นขนของข้าพเจ้าเลย

รูปที่ 1 ยันต์ตะกรุดอวูระพระพุทเจ้า (เทพย์ สาริกบุตร, 2501 : 63)

แต่งคาถามาจากพุทธประวัติ (พระไตรปิฎก ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2539, เล่มที่ 7 ข้อ 340, หน้า 188) ตอนพระเจ้าอาชาตศัตรูและพระเทวทัตสั่งให้นายพรานฉมังธนูไปลอบปลงพระชนม์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งสุดท้ายก็สามารถกระทำนั้นได้สำเร็จด้วยอนุศาสน์ปาฏิหาริย์ของพระพุทองค์นั่นเอง เป็นต้น

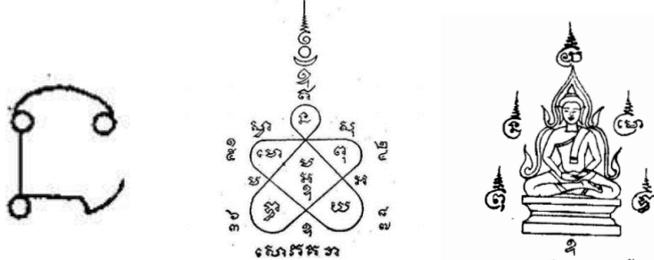
สำหรับในหัวข้อที่ผู้เขียนได้ขึ้นต้นคำว่าถอดรหัสธรรมนั้นเพราะต้องการแสดงให้เห็นกุศโลบายและเอกลักษณ์ของการเรียนเลขยันต์ที่พระคณาจารย์ที่รจนาไว้ได้ตั้งนี้ว่า การเรียนยันต์นั้นพระอาจารย์หรืออาจารย์ต่างๆจะให้บทคาถาที่เป็นหลักธรรมต่างๆแก่ลูกศิษย์ในรูปแบบของคาถาและให้จำจนขึ้นใจเสร็จแล้วจึงนำอักขระในหลักธรรมนั้นมาลงในตารางยันต์ที่ผู้เขียนยกยันต์อวูระพระพุทเจ้ามาเป็นแบบให้ดูด้านบนนี้แล้วนำมาเขียนลงในใบลาน แผ่นโลหะ หรือกระดาษชนวน เป็นกลดราม้าหมากลูกตามหมายเลข 1 2 3 4 5 6 7 8 9 ดังที่เขียนในตารางตรงกลาง เพื่อเป็นนัยในการฝึกสมาธิภาวนาไม่ให้จิตใจวอกแวกและเดินจิตตามลูกศรที่แสดงในตารางขวามือที่ผู้เขียนแสดงไว้ ดังนั้นแล้วหากคนทั่วไปที่ไม่ได้ศึกษาอย่างจริงจังแม้แต่อ่านอักขระขอมได้ ถ้าอ่านอักขระเรียงตัวอาจจะสับสนเพราะไม่รู้ความหมาย จึงเป็นที่มาของคำว่าถอดรหัสธรรมดังที่เกริ่นเป็นหัวข้อของบทความนี้

สำหรับยันต์ที่ผู้เขียนให้ความสนใจและนำมาสรุปนั้นเป็นยันต์ที่ปรากฏในทุกคัมภีร์เลขยันต์ไทย และเป็นกลุ่มหลักธรรมที่เป็นแนวทางในการศึกษาพระพุทธศาสนาเบื้องต้นทั้งสิ้น สามารถจัดกลุ่มตามหลักธรรมต่างๆได้ดังนี้

หลักขันธ์ 5

ได้แก่ยันต์พระเจ้า 5 พระองค์ ในรูปแบบต่างๆ โดยรวมแล้วยันต์พระเจ้า 5 พระองค์นั้นจะประกอบไปด้วยอักขระ 5 อักขระคือ นะ โม พุท ธา ยะ แปลตามวิภัติเป็นจตุตถวิภัติ ว่า ขอนอบน้อมต่อพระพุทเจ้า ซึ่งในระบบการเรียนเลขยันต์มีนัยโดยผิวเผินแต่ภายนอกหมายถึงพระนามของพระพุทเจ้า 4 พระองค์ได้แก่พระกุกุสันธพุทเจ้า, พระโกนาคมนพุทเจ้า

พระกัสสปพุทธเจ้า, พระโคตมพุทธเจ้า และพระนามของพระพุทธเจ้าในอนาคตอีก 1 พระองค์คือ พระศรีอาริย์ ที่อุบัติในภัทร์กับเดียวกัน แต่โคตมเชิงลึกผู้เรียนวิชาเลขยันต์ชั้นสูงจะรู้จักอักขระนี้ในนามรูปชั้นนี้ได้แก่ รูป เวทนา สัญญา สังขาร และ วิญญาณ โดยจะไม่ได้เขียนบอกไว้ในยันต์ แต่ละเขียนบอกไว้ในสูตรการเขียนยันต์ หรือบางตำรานำอักขระนี้ไปผูกโยงให้เป็นรูปร่างกายมนุษย์เพื่อให้เห็นถึงที่มาของอักขระเหล่านี้ เช่นยันต์นะปถมัง ยันต์องค์พระปถมัง ยันต์มหาแคล้ว (ปถมังวรรค 9) เป็นต้น

รูปที่ 2 ยันต์นะปถมังตัวต้น, ยันต์องค์พระปถมัง และ รูปยันต์มหาแคล้ว (เทพย์ สาริกบุตร, 2501 : 5-124)

หลักไตรลักษณ์

ยันต์ที่นำหลักไตรลักษณ์มาประกอบนั้นใช้อักขระ 3 อักขระมาประกอบซึ่งอักขระ 3 อักขระนั้นแต่เดิมเป็นชื่อย่อคำกลางท้ายพระนามของเทพเจ้าสูงสุดของศาสนาฮินดูคือ มะ(พรหมะ) อะ(ศิวะ) อุ(วิษณุ) เป็นมนต์เปล่งเป็นเสียงว่า โอม แต่พระคณาจารย์ก็ใช้หลักเพลงอักษรทั้ง 3 มาเป็น อุ อะ มะ นั่นก็คือ อุดรธรรม อระหัง มหาสังฆะ ทั้ง 3 ถูกเปลี่ยนมาเป็นพระรัตนตรัยแทนและส่วนมากใช้บทเสกด้วยไตรลักษณ์คือ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ยันต์ในคัมภีร์ปถมังในวรรคที่ 3 มีการลบอักขระจาก อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ไปเป็นตัวยันต์ มะ อะ อุ แสดงถึงความเกี่ยวเนื่องในลักษณะทั้ง 3 นี้

หลักไตรสรณคมณ์ ผู้เขียนพบว่าคัมภีร์ยันต์มีชื่อเสียงจำนวนมากจะพบหลักธรรมไตรสรณคมณ์เป็นหลักเลยก็ว่าได้ ในส่วนนี้เห็นจะเป็นเพราะอุบายที่พระคณาจารย์หมายมุ่งที่จะให้ผู้ที่เรียนและใช้ยันต์นี้รับไตรสรณคมณ์เป็นที่พึงกว่าเทพเจ้าหรือสิ่งอื่นที่ต้องไปร้องขอหรือบูชาอันปราศจากเหตุผลไม่ได้ อีกทั้งไตรสรณคมณ์ยังเป็นเครื่องในการแสดงตนว่าเป็นพุทธศาสนิกชนในบวรพุทธศาสนา

แม้ในการบวชยังบัญญัติให้ใช้วิธีไตรสรณคมนุสัมปทาหรือการรับไตรสรณคมณ์เป็นวิธีหนึ่งใน 3 วิธีในการบวช ยันต์ที่นำหลักไตรสรณคมณ์มาประกอบลงได้แก่ ยันต์ตะกรุดไตรสรณคมณ์ ยันต์ดาวดาดฟ้า ยันต์ดาข่ายเพชร ยันต์มหาโปรยมหาปราย ยันต์มหาจักรพรรตราธิราช (ใช้ระบบการเดินตามยันต์ไตรสรณคมณ์แต่ลงอักขระอื่น) เป็นต้น สำหรับกลที่ลงจะใช้วิธีถอดถอดของตีเข้าด้านใจกลางยันต์แล้วตีออกเป็น 4 ทิศเสมอกันแสดงให้เห็นว่าหากผู้ใดถือพระไตรสรณคมณ์ให้มั่นแล้วภัยต่างๆในสังสารวัฏนี้จะไม่มาอย่ากลัว ภัยที่ว่านั้นก็คือ อุกุศลกรรม นั่นเอง

หลักนวทรคุณ

รูปที่ 3 รูปยันต์พุทธนิมิต (เทพย์ สาริกบุตร, 2501 : 116)

รูปยันต์ที่เป็นรูปจำลองพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นเช่นยันต์พระพุทธรูป ยันต์พระพุทธรูปเจ้าห้ามญาติ ยันต์พระอิตปิโส ยันต์เกราะเพชรพระพุทธรูป ยันต์เกราะเพชร

ซึ่งยันต์ทั้งหมดนี้มีโครงสร้างคาถาที่บรรจุลงในยันต์เหมือนกันคือประกอบไปด้วยอักขระจำนวน 56 อักขระ ถอดความอักขระขอมได้ความว่าเป็นบทพุทธคุณหรือที่เรียกกันจนติดปากว่าคาถาอิตปิโสฯ นั้นก็มีที่มาจากพุทธคุณหรือคุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นได้ปรากฏอยู่พระไตรปิฎกเล่มที่ 1 พระวินัยปิฎก มหาวิภังค์ เวยฺยชกัณฑ์ เลยทีเตียว หมายถึงคุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า 9 ประการ แปลโดยรวมว่า พระผู้มีพระภาค พระองค์นั้นเป็นพระอรหันต์ ตรัสรู้ด้วยพระองค์เองโดยชอบ เพียบพร้อมด้วยวิชาและจรณะ เสด็จไปดี รู้แจ้งโลก เป็นสารถีฝึกผู้ที่ควรฝึกได้อย่างยอดเยี่ยม เป็นศาสดาของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย เป็นพระพุทธรูป เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานด้วยธรรมและจำแนกธรรมเพื่อสั่งสอนสัตว์

ยันต์พุทธนิมิต นี้ลงด้วยพระคาถา อิตปิ โส ภาคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทธโ วิชชาจะระณะสัมปันโน สุขะโต โลกะวิทู อะนุตตะโร ปุริสสะทมมะสารถิ สัตถา เทวะมนุสสานัง พุทโ ภาคะวาติ เป็นรูปพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประทับบนดอกบัว สะท้อนหลักนวทรคุณ 9 เปรียบเสมือนพุทธคุณซึ่งเป็นคุณสมบัติโดยนามธรรมสะท้อนให้เห็นเป็นรูปพระพุทธรูปอย่างเป็นรูปธรรม

รูปที่ 4 ยันต์โลกทรัพย์ (เทพย์ สาริกบุตร, 2501 : 158)

หลักบารมี 10

ยันต์พระเจ้า 10 ชาติ ยันต์นี้ประกอบด้วยอักขระสำคัญล้อมยันต์ 10 อักขระซึ่งเป็นพระนามย่อของพระโพธิสัตว์ทั้ง 10 พระองค์ซึ่งเป็นอดีตพระชาติของพระพุทธรูปเจ้าซึ่งบำเพ็ญมัตถบารมี 10 ประการ จึงมีอักษร ป.ปลา ภาษาของอยู่ตรงกลางยันต์ซึ่งมาจากคำว่า “ปารมี” ซึ่งหมายถึงบารมีทั้ง 10 ประเภทได้แก่

ก. ทานบารมี คือการให้ทาน การเสียสละ ผู้ใดบำเพ็ญทานบารมีแล้วจักบรรลุสัมโพธิญาณได้ (พระไตรปิฎก ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2539, เล่มที่ 33 ข้อ 188, หน้า 583) ยันต์อื่นที่สะท้อนในเรื่อง การทำทานคือยันต์กัณฑ์ชาลี ซึ่งเป็นยันต์ที่ปรากฏในคัมภีร์เลขยันต์ของวัดปฐมเจดีย์ วัดไร่แตงทอง และวัดบาง ไกรนอก นิยมใช้

ข. ศิลบารมี คือการสร้างบารมีโดยการรักษาศิลปะประดุก “จามรีย่อมรักษาขนหาง(ของตน)ที่ติด ข้องอยู่ในที่ใดๆ ก็ยอมตายในที่นั้น (พระไตรปิฎก ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2539, เล่มที่ 33 ข้อ 123, หน้า 584) ท่านจงบำเพ็ญศิลปะ รักษาศิลปะให้บริบูรณ์ในกาลทุกเมื่อดุจจามรีย่อมรักษาขนหาง ผู้ใดบำเพ็ญศิลปะบารมีแล้วจักบรรลุสัมโพธิญาณได้ (เล่มเดียวกัน, หน้า 584) ยันต์ทุกยันต์ในตามอิทธิพลของพระพุทธศาสนานั้นสะท้อน คุณสมบัติผู้เรียนไว้ตั้งแต่ต้นว่าต้องเป็นผู้มีศิลปะจึงจะเรียนได้

ค. เนกขัมมะบารมี คือการสร้างบารมีโดยการออกจากกาม ผู้ใดบำเพ็ญเนกขัมมะบารมีแล้วจัก บรรลุสัมโพธิญาณได้ (เล่มเดียวกัน, หน้า 584) ยันต์หมวดณะปถมังทั้งหมดในคัมภีร์ปถมังจะมีบทเสกยันต์บังคับ ที่แปลความออกมาว่าให้การถือเนกขัมมะบารมีเพื่อออกจากกาม

ง. ปัญญาบารมี คือการสร้างบารมีโดยรอบรู้, ความหยั่งรู้เหตุผล เข้าใจสภาวะของสิ่งทั้งหลาย ตามความเป็นจริง ผู้ใดบำเพ็ญปัญญาบารมีแล้วจักบรรลุสัมโพธิญาณได้ ยันต์ที่สะท้อนปัญญาบารมีได้แก่ยันต์ สาลิกามโหสถซึ่งสะท้อนถึงปัญญาของพระมโหสถโพธิสัตว์

จ. วิริยะบารมี คือการสร้างบารมีโดยทำความเพียร เปรียบเสมือน ราชสีห์พญาเนื้อมีความเพียร ไม่ย่อหย่อนทั้งในขณะหมอบ ยืน และเดิน ประคองใจไว้ทุกเมื่อ ฉันทผู้ใดประคองวิริยะบารมีไปเกิด แล้วจัก บรรลุสัมโพธิญาณได้(เล่มเดียวกัน, หน้า 585) ยันต์นางมณีเมขลาในตำราเก่าจังหวัดสมุทรสงครามเป็นยันต์ที่ สะท้อนถึงวิริยะบารมีของพระมหาชนก

ฉ. ขันติบารมี คือการสร้างบารมีโดยการอดทนอดกลั้น สามารถใช้สติปัญญาควบคุมตนให้อยู่ใน อำนาจเหตุผลได้ ผู้ใดบำเพ็ญขันติบารมีแล้วจักบรรลุสัมโพธิญาณได้ (เล่มเดียวกัน, หน้า 587) ยันต์พระเจ้าเข้า นิโรธสะท้อนถึงวิริยะบารมีของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ช. สัจจะบารมี คือการสร้างบารมีโดยตั้งใจจริง เอาจริง พูดจริง ทำจริง และ จริงใจ ผู้ใดบำเพ็ญ สัจจะบารมีแล้วจักบรรลุสัมโพธิญาณได้ฉันทันนั้น (เล่มเดียวกัน, หน้า 587) คาถาเสกยันต์ต่างๆจะมีกำหนดไว้ว่า ยันต์นั้นยันต์นี้จะต้องเสกด้วยจำนวนกี่คาบ กี่บท เพื่อเป็นบาทฐานของการสร้างสัจจะบารมีของผู้ฝึก

ซ. อธิษฐานบารมี คือการสร้างบารมีด้วยความตั้งใจมั่น มีจิตใจที่ไม่เปลี่ยนแปลง การบำเพ็ญ อธิษฐานบารมี ว่าการบำเพ็ญอธิษฐานบารมีเปรียบเสมือน ภูเขาไม่หวั่นไหว ตั้งมั่นไม่สะเทือนเพราะลมแรงคง ตั้งอยู่ที่เดิมนั่นเอง ผู้ใดบำเพ็ญอธิษฐานบารมีแล้วจักบรรลุสัมโพธิญาณได้ฉันทันนั้น (เล่มเดียวกัน, หน้า 587)การ เรียกนามของยันต์ทุกยันต์เป็นการสร้างบาทฐานของการบำเพ็ญอธิษฐานบารมี

ณ. เมตตาบารมี คือการสร้างบารมีด้วยความกรุณา ความปรารถนาให้ผู้อื่นและเพื่อน ร่วมโลกทั้งปวงมีความสุขความเจริญ ผู้ใดเจริญเมตตาให้เสมอกันทั้งในคนที่เกื้อกูลกันและในคนที่ไม่ได้เกื้อกูล

กันบำเพ็ญเมตตาบารมีแล้ว จักบรรลุสัมโพธิญาณได้ฉนั้น ยันต์พระเจ้าห้ามอาวุช(ยันต์คู่ชีวิต) ตรงกลางยันต์ก็ลงอักขระด้วยบทเมตตากรรมยสูตรสะท้อนการสร้างเมตตาบารมี

ญ. อุเบกขาบารมี คือการสร้างบารมีโดยการความวางเฉย เทียงธรรม ไม่มีความยินดียินร้าย ผู้ใดมีใจเที่ยงตรงในสุขและทุกข์ในกาลทุกเมื่อบำเพ็ญอุเบกขาบารมีแล้วจักบรรลุสัมโพธิญาณได้

เรื่องบารมี 10 ซึ่งปรากฏในพระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย พุทธวงศ์ สุมะถกกา (พระไตรปิฎก ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2539, เล่มที่ 33 ข้อ 115, หน้า 583) ทั้งสิ้น

นี้ยังมียันต์หลายยันต์ที่สะท้อนถึงหลักธรรมนี้ ได้แก่ยันต์ทศบารมี ยันต์พระเจ้าเปล่งรัศมี ซึ่งทั้งหมดทั้งมวลนี้กล่าวถึง บารมี อุปบารมี ปรมัตถบารมี รวมเป็นบารมี 30 เพื่อให้ผู้ที่ได้เรียนคัมภีร์เลขยันต์เหล่านี้ซึมซับ เรียนรู้ คุณธรรมของผู้ที่บำเพ็ญบารมีปรารถนาเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในอนาคตนั้นจะต้องปฏิบัติให้ถึงบารมี 10 ด้าน และน้อมนำมาปฏิบัติตนตามแบบอย่างคุณธรรมนั้นๆเพื่อบรรลุสัมโพธิญาณนั่นเอง

ศีล 5 ธรรม 5 ทิศ 6

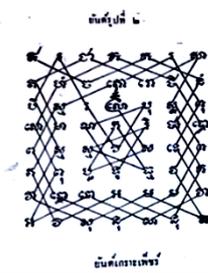
ก. ศีล 5 ธรรม 5 คือ ข้อพึงปฏิบัติที่เป็นสิ่งดีงาม 5 ประการ เป็นเหตุให้ผู้ปฏิบัติเจริญรุ่งเรืองปลอดภัย เบญจศีลได้แก่ข้อปฏิบัติให้เป็นปกติ 5 อย่างคือ

- 1) ปาณาติบาต คือ ละเว้นจากการฆ่าสัตว์
- 2) อทินนาทาน คือ ละเว้นจากการลักขโมย
- 3) กาเมสุมิฉฉาจาร คือ ละเว้นจากการประพฤติผิดทางกาม
- 4) มุสาวาท คือ ละเว้นจากการพูดปด พูดคำหยาบ พูดเพ้อเจ้อ พูดส่อเสียด
- 5) สุราเมรัยยะ คือ ละเว้นจากการเสพสุรา

เบญจธรรมคือ ข้อปฏิบัติให้เพิ่มพูนความดีแก่ผู้ปฏิบัติ

- 1) เมตตากรุณา คือ ความรัก ความปรารถนาดี
- 2) สัมมาอาชีวะ คือ การประกอบสัมมาอาชีวะ การประกอบอาชีพสุจริต
- 3) กามสังวร คือ การระมัดระวังในเรื่องความรัก
- 4) สัจจะ คือ การพูดความจริง ไม่หักรานประโยชน์ผู้อื่น
- 5) สติสัมปชัญญะ คือ ความระลึกได้และความรู้ตัว

ผู้ที่ศึกษาคัมภีร์เลขยันต์ไทยตามคติชาวพุทธนั้นจะมีกฎพื้นฐานที่พระคณาจารย์ และครูบาอาจารย์วางเงื่อนไขให้กับศิษยานุศิษย์ ยกตัวอย่างเช่น มียันต์ประเภทหนึ่งชื่อว่ายันต์เกราะเพชรที่มีการกำหนดเงื่อนไขทางจริยธรรมอย่างชัดเจน

รูปที่ 5 ยันต์เกราะเพชร (พระใบฎีกาบุญธรรม, 2490 : 2)

ยันต์เกราะเพชร (พระใบฎีกาบุญธรรม, 2490 : 2) ก็เป็นอีกยันต์ที่เกิดจากการนำบทสรรเสริญพระพุทธทั้ง 56 อักขระมาตั้งเป็นแถวในแนวตั้ง 8 แถวและยาวเป็นแนวนอน 7 แถว และลากเส้นเชื่อมเหมือนการเดินทางหมากรุกตอนที่เดินตัวม้าคือจะเดิน 3 ช่องแล้งลงอักขระใต้ช่องตัวที่ 3 แล้วไปจบที่ตัว “โล” ซึ่งเป็นตำหรับที่เชื่อกันว่าขึ้นจากรูวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จังหวัดสุพรรณบุรี พร้อมพระเครื่องผงสุพรรณ และวัดอุโบราณอื่นและตกทอดมาถึงหลวงพ่อบาน โสนันทะ วัดบางนมโค ถูกบันทึกในหนังสือพุทธวิฆามหายันต์ ของพระใบฎีกาบุญธรรม วัดปทุมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ยันต์นี้มีการบรรยายสรรพคุณไว้พิสดารเรียกได้ว่ากันภัยได้สารพัดแบบว่าใครได้ไปแล้วต้องห้ามทำหายหรือห้ามไปทำเสื่อมโดยผูกกับเรื่องโชที่ว่าผู้ที่ไชยันต์จะต้องห้ามดื่มสุรา และ ห้ามลักทรัพย์ ตลอดชีวิต ซึ่งเป็นอุบายที่ถูกผูกไว้กับยันต์เพื่อให้คนรักชาติล่ออย่างเคร่งครัด ซึ่งแม้จะเป็นเพียง 2 ข้อใน 5 ข้อแต่ก็ถือเป็นมาตรฐานในการผิดพลาดในข้ออื่นๆ เพราะขาดสติจากการดื่มสุรานั้นเอง

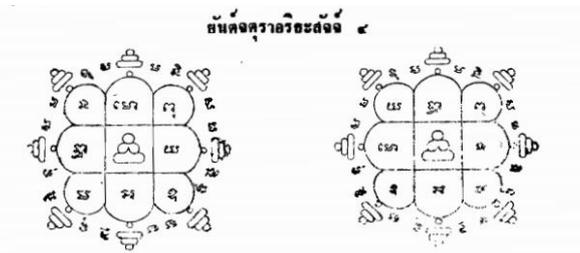
ข. ทิศ 6

ทิศ 6 คือหลักจริยธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในพระสูตรตันตปิฎก ที่ขนิกา ย ปาฎิกวรรค [8. สิงคาลกสูตร] ฉติสาปฏิจฉาทนกันท์ เกี่ยวกับการปฏิบัติต่อบุคคลประเภทต่างๆ ที่เราต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์ ดุจทิศที่อยู่รอบตัวจัดเป็น 6 ทิศ(พระไตรปิฎก ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2539, เล่มที่ 11 ข้อ 266-273, หน้า 215-217) ดังนี้

- 1) ปุรัตถิมทิศ ทิศเบื้องหน้า ได้แก่ บิดา มารดา
- 2) ทักขิมทิศทิศเบื้องขวา ได้แก่ ครูอาจารย์
- 3) ปัจฉิมทิศ ทิศเบื้องหลัง ได้แก่ สามเณรชลา
- 4) อุตตรทิศ ทิศเบื้องซ้าย ได้แก่ มิตรสหาย
- 5) อุปริมทิศ ทิศเบื้องบน ได้แก่ พระสงฆ์ สมณพราหมณ์
- 6) เหมฐิมทิศ ทิศเบื้องล่าง ได้แก่ ลูกจ้างกับนายจ้าง

เรื่องทิศ 6 นี้เป็นพุทธประวัติตอนที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ตรัสโปรดสิงคาลกคหบดีบุตรให้กระจำงในการที่ได้ปฏิบัติตามคำสั่งเสียของบิดาในการไหว้ทิศทั้ง 6 ให้เกิดความเข้าใจที่แท้จริงว่าเป็นการปิดป้องไม่ให้อบายมุขต่างๆ ด้วยการบำรุงมิตร จนสุดท้ายได้กราบทูลยกย่องพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าเป็น ผู้หยายของที่คว่า เปิดของที่ปิด บอกทางแก่ผู้หลงทาง หรือตามประทีป

ในที่นี้ด้วยตั้งใจว่า คนมีตาดีจักเห็นรูปได้ และปวารณาตนเป็นอุบาสก และถือพระรัตนตรัย เป็นสรณะไปจนตลอดชีวิต (พระไตรปิฎก ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2539, เล่มที่ 11 ข้อ 274, หน้า 218) อีกทั้งยังบริจาครูป 40 โภกิวไว้ในพระพุทธศาสนากระทำความอันเป็นกุศล ซึ่งในคัมภีร์เลยยันต์หลายสำนักนิยมนำคตินี้ใช้เป็นบทปลุกเสกยันต์เพื่อให้เกิดอนุภาพทางการป้องกันภัยต่างๆ และเสริมทรัพย์และโชคลาภในตัวเช่นในสายสำนักอาจารย์อ้อต สนั่นทุ่ง ผู้เป็นอาจารย์ของอาจารย์ประคอง รุ่งเจริญ ได้ใช้คาถาทิศ 6 นี้เป็นคาถาปลุกยันต์ตรีนิสิงเห สำหรับคาถาทิศ 6 นี้ยังเป็นคาถาสำคัญในการปลุกเสกยันต์พัดโบกสายวัดซากกอไผ่อีกด้วย เพื่อเป็นกุศลโลบายให้ผู้เรียนยันต์นั้นๆ เป็นผู้กตัญญู ห่างไกลจากอบายมุข และประสบผลสำเร็จในกิจการงานอาชีพของตนเอง

รูปที่ 5 ยันต์จตุราวยริยะสังข์ ๔ (เทพย์ สาริกบุตร, 2501 : 161)

กุศลกรรมบถ 10

ในศาสตร์คัมภีร์เลขยันต์ไทยที่ได้รับอิทธิพลความเชื่อในศาสนานี้ นอกจากจะมุ่งเน้นให้ผู้ศึกษาเป็นผู้ที่บริบูรณ์ด้วยเบญจศีลและเบญจธรรมแล้วยังมุ่งหมายให้ผู้ศึกษาเหล่านั้นพัฒนาจริยธรรมในขั้นต่อไป ในหมวดธรรมกุศลกรรมบถ 10 ซึ่งปรากฏในพระสุตตันตปิฎกที่ 04 มัชฌิมนิกาย มูลปณณาสก์ (พระไตรปิฎก ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2539, เล่มที่ 12 ข้อ 441, หน้า 445-448) ดังนี้

- ก. เป็นผู้ละเว้นขาดจากการฆ่าสัตว์ คือ มีความเอ็นดู มุ่งประโยชน์เกื้อกูลต่อสรรพสัตว์อยู่
- ข. เป็นผู้ละเว้นขาดจากการลักทรัพย์ คือ ไม่ถือเอาทรัพย์อันที่ปลื้มใจของผู้อื่นที่เจ้าของมิได้ให้ ด้วยจิตเป็นเหตุขโมย
- ค. เป็นผู้ละเว้นขาดจากการประพฤติดินในกาม คือ ไม่เป็นผู้ประพฤติล่วงในสตรีที่อยู่ในปกครองของผู้อื่น
- ง. เป็นผู้ละเว้นขาดจากการพูดเท็จ
- จ. เป็นผู้ละเว้นขาดจากการพูดส่อเสียด คือ ฟังความฝ่ายนี้แล้วไม่ไปบอกฝ่ายโน้นเพื่อทำลายฝ่ายนี้ หรือฟังความฝ่ายโน้นแล้วไม่มาบอกฝ่ายนี้เพื่อทำลายฝ่ายโน้น สมานคนที่แตกแยกกัน ส่งเสริมคนที่ปรองดองกัน ชื่นชมยินดีเพเลิดเพลินต่อผู้ที่สามัคคีกัน
- ฉ. เป็นผู้ละเว้นขาดจากการพูดคำหยาบ คือ พูดไพเราะน่ารัก จับใจ
- ช. เป็นผู้ละเว้นขาดจากการพูดเพ้อเจ้อ คือ พูดถูกเวลา พูดแต่คำจริง พูดอิงประโยชน์ พูดอิงธรรม ประกอบด้วยประโยชน์ เหมาะแก่เวลา

ข. เป็นผู้ไม่เพ่งเล็งอยากได้ของเขา คือ ไม่เพ่งเล็งอยากได้ทรัพย์อันเป็นอุปกรณ์เครื่องปลื้มใจของผู้อื่นจะพึงเป็นของเรา

ฌ. เป็นผู้ไม่มีจิตไม่พยายาม คือ ไม่มีจิตคิดร้ายว่า ขอสัตว์เหล่านี้ จงเป็นผู้ไม่มีเวร ไม่มีจิตพยายาม

ญ. เป็นสัมมาทิฏฐิ คือ มีความเห็นว่าผลวิบากแห่งกรรมที่ทำดีและทำชั่วมี โลกนี้มี โลกหน้ามี มารดามีคุณ บิดามีคุณ

หลักอริยสัจ 4 และมรรคมีองค์ 8

หลักธรรมที่พบในตำราเลขยันต์จำนวนมากอีกหลักหนึ่งคือหลักอริยสัจ 4 และกฎข้อห้ามของยันต์ ซึ่งเป็นส่วนประกอบที่สำคัญมักชี้นำไปสู่หลัก มรรคมีองค์ 8 ยันต์ที่ถูกร่างจากหลักอริยสัจ 4 ได้แก่ ยันต์จตุอริยสัจ 4 ยันต์ปถมัง 4 ด้าน ยันต์มกุฎพระกระณีย

ซึ่งเป็นแนวทางที่เป็นขั้นสูงสุดของเลขยันต์ที่นำไปสู่เงื่อนไขหรือแนวทางปฏิบัติ (พระไตรปิฎก ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2539, เล่มที่ 19 ข้อ 85-109, หน้า 56-107) ที่หากผู้เรียนเขียนยันต์เข้าใจถึงขั้นปรมาตม์ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 กลุ่มดังนี้

ก. หลักธรรมกลุ่มศีล

- 1) สัมมาวาจา คือการพูดจาถูกต้อง
- 2) สัมมากัมมันตะ คือการกระทำถูกต้อง
- 3) สัมมาอาชีวะ คือการดำรงชีพถูกต้อง

ข. หลักธรรมกลุ่มสมาธิ

- 4) สัมมาวายามะ คือ ความเพียรชอบ คือมีความเพียรในการปฏิบัติเพื่อความพ้นทุกข์อันชอบ
- 5) สัมมาสติ คือ ระลึกชอบ คือมีสติ
- 6) สัมมาสมาธิ คือ ความตั้งใจมั่นชอบ คือสมาธิที่เป็นไปเพื่อความสงบ

ค. หลักธรรมกลุ่มปัญญา

- 7) สัมมาทิฏฐิ คือความเห็นชอบ คือมีความเห็นที่ถูกต้อง
- 8) สัมมาสังกัปปะ ความดำริชอบ คือดำริที่จะออกจากกาม ออกจากความโกรธความพยาบาท

ถึงแม้ว่าคุณธรรมต่างๆตั้งแต่เบญจศีล เบญจธรรม ทิศ 6 จะเป็นกุศโลบายในการสร้างคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งถือเป็นบาทฐานสำคัญในการสร้างจริยธรรมสูงสุดในมรรคมีองค์ 8 กลุ่มศีลและกลุ่มสมาธิ แต่ในขั้นปรมาตม์เมื่อผู้เรียนรู้ศาสตร์เลขยันต์เกิดความเข้าใจจนตกผลึกแล้ว ละวางสิ่งต่างๆ แม้แต่ยันต์ซึ่งเป็นศาสตร์ที่ปรากฏภายนอกและนำจิตที่ฝึกมาอย่างดีนั้นมาพิจารณาธรรมก็เชื่อได้ว่ามรรคมีองค์ 8 ในกลุ่มปัญญาจะต้องเกิดตามลำดับนั่นเอง เฉกเช่นการฝึกคัมภีร์เลขยันต์ในหมวดคัมภีร์ลพวงไม่ว่าจะเป็นคัมภีร์ปถมัง อิระเจ มหาราช ตรีนิสิงเห รัตนมาลา ที่เริ่มจากการเขียนเลขยันต์เรขาคณิตต่างๆมากมายและวรรคสุดท้ายของคัมภีร์ก็จบด้วยเป้าหมายสูงสุดของพระพุทธศาสนาที่นิพพานนั่นเอง

3. บทสรุป

สรุปแล้วคัมภีร์เลขยันต์ไทย ที่ได้รับอิทธิพลความเชื่อจากพระพุทธศาสนา ความเชื่อศาสนา พราหมณ์-ฮินดู, ความเชื่อในวิญญูณานิยม (ผี) ซึ่งอิทธิพลแบบผสมผสานนี้เองที่ทำให้ชาวพุทธเกิดความสับสน และความไม่เข้าใจอย่างถ่องแท้ในวัตถุประสงค์ของพระคณาจารย์โบราณได้วางแบบแผนในการศึกษาเลขยันต์ ในกลุ่มที่ถูกรจนาจากการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ดังนั้นผู้เขียนจึงนำหลักธรรมที่ปรากฏในเลขยันต์ เชิงพุทธมาจัดกลุ่มหลักธรรมและถอดรหัสแสดงให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรม พบว่าหลักธรรมในยันต์เหล่านั้นล้วน เป็นหลักธรรมที่สำคัญที่ชาวพุทธควรรู้อย่างนี้ 1) หลักขันธ 5 2) หลักไตรลักษณ์ 3) หลักไตรสรณคมณ์ 4) หลัก นวหรรษ 5) หลักบารมี 10 6) ศีล 5 ธรรม 5 ทศ 6 7) กุศลกรรมบถ 10 8) อริยสัจ 4 มรรค 8 ซึ่งศาสตร์เลข ยันต์มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของชาวพุทธในสังคมไทยในด้านต่างๆ แต่ถ้าศึกษาคัมภีร์เลขยันต์ในทางที่ถูกต้องโดยใช้ สติพิจารณาให้ตามเท่าทันสิ่งที่ปรากฏในความหมายของยันต์อย่างลึกซึ้ง ตามเหตุและปัจจัยและยืนบนพื้นฐาน หลักอริยสัจ 4 คัมภีร์เลขยันต์ก็อาจจะเป็นอีกเป็นศิลปะศาสตร์อีกแขนงที่สอนธรรมให้กับกลุ่มคนที่ยังให้ความ เชื่อถือในศาสตร์ด้านนี้ หากได้มีผู้ชี้แนะและเสนอแนวทางในการศึกษาและเพิ่มความเข้าใจเชิงพุทธบูรณาการ อย่างเป็นระบบ ก็อาจเป็นเครื่องมือหนึ่งในการสร้างคุณธรรม จริยธรรมในพระพุทธศาสนา ที่มีประสิทธิภาพ อย่างคาดไม่ถึง

เอกสารอ้างอิง

- เทพย์ สาริกบุตร, (2501). **พระคัมภีร์พระเวทฉบับตัดียบรรพ**. กรุงเทพมหานคร: อุตสาหกรรมกรรมการพิมพ์.
- เทพย์ สาริกบุตร, (2501). **พระคัมภีร์พระเวทฉบับจัดตฤฉบับ**. กรุงเทพมหานคร: อุตสาหกรรมกรรมการพิมพ์.
- พระใบฎีกาบุญธรรม, (2490). **พุทธวิชาสมาพันธ์**. นครปฐม: โรงพิมพ์ศรีอักษร.
- พรหม ขมาลา, (2481). **คัมภีร์ปฐมมังว่าด้วยวิธีทำปฐมมัง**. หอสมุดแห่งชาติ. เลขที่ 459.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, (2539). **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- รัตติกาล ศรีอำไพ, **ราชบัณฑิตยสภา**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.royin.go.th/knowledges> [27 สิงหาคม 2563].
- วุฒินันท์ ป้องป้อม, (2561). “การศึกษาวิเคราะห์สารัตถธรรมและคุณค่าของคัมภีร์ปฐมมังที่มีต่อสังคมไทย”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เสถียร โพธิ์นันทะ, **กระแสนมตรยานในนิกายเถรวาท**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: จาก <http://www.dharma-gateway.com/ubasok/satien/ubasok-16.htm> [18 กันยายน 2561].